

Sajtóközlemény Azonnali közlésre!
2009. február 13.

Talentum Akadémiai és Művészeti Díj: fiatal tudósok és művészek elismerése

Hetedik alkalommal vehették át ifjú tehetségek a 20.000 euróval járó díjat

A természet-, élet- és társadalomtudományok, valamint a tánc terén kiemelkedő teljesítményt nyújtó fiatal tehetségek vehették át az idei Talentum Díjakat ma délelőtt a Magyar Tudományos Akadémián. **Farkas Illés** fizikusnak, **dr. Kovács Mihály** biokémikusnak, **Lukács Ágnes** pszichológus-nyelvésznek és **Bajári Levente** balettművésznek **Glatz Ferenc**, az MTA volt elnöke adta át a fejenként 20.000 euróval járó elismerést, amelyet **Kenyeres Sándor** alapított és finanszíroz 2002 óta.

A Közép-Európai Tehetségkutató Alapítvány és életre hívója, **Kenyeres Sándor** hét évvel ezelőtt azt a célt tűzte ki maga elé, hogy támogatást biztosítson a kimagasló tudományos tevékenységet folytató fiatal tudósok, kutatók, szakemberek munkájának és kreativitásának elősegítésére. A már meglévő természet-, élet- és társadalomtudományi elismerések mellett tavaly először kiosztották a Talentum Művészeti Díjat is, így két éve már négy 35 évnél fiatalabb tehetség veheti át az egyenként 5 és fél millió forinttal járó díjat. Az elmúlt hét év során közel 300 pályázat érkezett a Talentum Akadémiai és Művészeti Díjra, amelyből 23-at jutalmaztak összesen 460.000 euró pénzüsszeggel. Az Alapítvány a jövőben is felkutatja és segíti azokat a talentumokat, akik teljesítményükkel hozzájárulnak Magyarország fejlődéséhez.

A 2008. évi Talentum Díjat természettudomány kategóriában **Farkas Illés** fizikus vette át „Csoportos viselkedési mintázatok a természet és a társadalom komplex rendszereiben” című pályázatával. Élettudomány kategóriában **dr. Kovács Mihály** biokémikus érdemelte ki az elismerést „*Biológiai motorok működési mechanizmusai: a sejtmozgástól a genom karbantartásáig*” című munkájával, míg **Lukács Ágnes** pszichológus-nyelvész társadalomtudomány kategóriában díjazták „*Nyelvi tünetek és kognitív képességek a nyelvi fejlődés zavaraiiban*” című tanulmányáért. A Művészeti Díjat **Bajári Levente**

balettművésznek ítélték oda, aki Point című koreográfiájával és az azzal elért eredményekkel pályázott.

Kenyeres Sándor alapító sajnos nem tudott részt venni az ünnepségen, így a résztvevőkhöz és a nyertesekhez intézett szavait Dr. Takács Ernő, a kuratórium tagja és a Talentis Group vezérigazgatója tolmácsolta. *„Ahogy Gandhi mondta: A különbség a között, amit megteszünk, és amire képesek lennénk, megváltoztathatná a világot. 2002-ben azért hoztam létre a Közép-Európai Tehetségkutató Alapítványt, hogy elősegítsem a közép-európai szellemi kreativitás kibontakozását, és támogatásommal hozzájáruljak a kimagasló tudományos teljesítmények további fejlődéséhez. Hasonló cél érdekében indítottam el annak idején a Talentis Programot is, amely egy regionális tudáspark megteremtését tűzte ki célul.”* A térségfejlesztő Talentis Program a Zsámbéki-medencében jelenleg 300 projektet fog össze. Az európai jelentőségű tudásközpont a szellemi vagyon magyarországi hasznosítását és a tudástőke gazdasági kiaknázását hivatott megvalósítani. Az egyetemváros, az innovációs központ és a technológiai park egységére épülő program olyan iparágak letelepedését segíti elő, melyek számára kiemelten fontos a legfrissebb kutatási eredmények alkalmazása és a magasan kvalifikált munkaerő. A Talentis Program így hosszú távú perspektívát jelenthet a magyar kutatók számára.

Farkas Illés

A 31 éves, biofizika szakirányon végzett fiatal tudós több társával együtt élőlények – főleg emberek – csoportos mozgását vizsgálta számítógépes statisztikus fizikai módszerekkel. A vizsgálat során egyszerű modellekkel elemezték többek között az emberek bonyolult, kollektív mozgását például gyalogos menekülési pánik vagy stadionokban megfigyelhető mexikói hullám során. A közel tíz évet felölelő kutatómunka eredményeit tömegrendezvények biztonságos tervezéséhez jelenleg is használják. A publikációhoz tartozó, non-profit célra ingyenesen letölthető szoftver további fejlesztés után például tengerjáró hajók evakuálásának megtervezésére is alkalmas. A programot ezen kívül használják többek között szervezetfejlesztési, szövegelemzési, adatbányászati vagy bioinformatikai kérdések vizsgálatára. A csoportos viselkedések témájában Farkas Illés 2001 óta hálózatok (internet, ismertségi hálózatok, molekulális biológiai hálózatok stb.) feltérképezésében vesz részt azt tanulmányozva, hogy a hálózat egységei (pl. emberek vagy fehérjék) hogyan rendeződnek az egyes funkciókat ellátó csoportokba, és kerülnek így hierarchikus viszonyba egymással.

A fiatal kutató, aki máris olyan sikereket tudhat maga mögött, mint az Akadémiai Ifjúsági Díj, a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj vagy éppen a Junior Prima Díj elnyerése, jelenleg az MTA-ELTE Statisztikus és Biológiai Fizika kutatócsoportjának tudományos főmunkatársaként dolgozik.

dr. Kovács Mihály

A 33 éves biokémikus az egyik legalapvetőbb életjelenséget, az irányított és szabályozott mozgást lehetővé tévő molekuláris motorok működését és jellegzetességeit tárta fel, amelyek a gyógyászatban és a nanotechnológiában is jól alkalmazhatók. A motorokként funkcionáló enzimfehérjék felelősek az anyagtranszportért, valamint a genetikai információ feldolgozásáért. Ezek a motorok a kémiai energiát az ember alkotta motoroktól eltérő működési elvek szerint alakítják át mechanikai munkává. Az evolúció során a motor enzimek változatos formái alakultak ki, az energiaátalakító mechanizmusok alapelvei azonban jelentős hasonlóságot mutatnak a különböző csoportokban. A miozin motorok mozgása a hajtóereje az izmok összehúzódásának, a sejtszótódásnak és az anyagforgalom különböző formáinak, míg a helikáz enzimek a DNS két szálát választják szét, és a DNS másolásában, illetve hibajavításában van fontos szerepük. Ha túl sok hiba halmozódik fel egy sejt DNS-ében a hibák tumorok kialakulását idézhetik elő, ezért a hibajavító helikázok kulcsfontosságúak többek között a rákkutatás szempontjából. A motorok működésének ismeretében pedig a nanotechnológiában hasznosítható, saját célra tervezett motorok állíthatók elő.

Jelenleg az ELTE Biokémiai Tanszékének tudományos főmunkatársaként kutatócsoportot vezető dr. Kovács Mihály számtalan nemzetközi és hazai kutatási pályázat, ösztöndíj és tudományos elismerés birtokosa. Tudását, eredményeit szakmai publikációkban, konferenciákon és habilitált egyetemi oktatóként adja át rendszeresen a szakmai közösségnek, illetve az egyetemi hallgatónak.

Lukács Ágnes

A 34 éves kutató az anyanyelv elsajátítását vizsgálta két fejlődési zavar, a Williams-szindróma és a Speciális Nyelvfejlődési Zavar esetében. A genetikai rendellenesség következtében kialakuló Williams-szindróma viselkedési problémákkal és értelmi fogyatékossgal jár együtt, ugyanakkor a nyelvi képességek a többi képességhez mérten jók: a szindrómában szenvedők szívesen és jól formált mondatokban beszélnek. A speciális nyelvfejlődési zavaros gyermekek nem képesek tipikusan fejlődő társaikhoz hasonló tempóban és mértékben megtanulni az anyanyelvüket annak ellenére, hogy minden más képességük ép. Lukács Ágnes azokra a feltételezésekre cáfolt rá, amelyek szerint a nyelvi képesség független minden más komponenstől. A kutatás rávilágított arra is, hogy a szókincs és a nyelvtan elsajátítása sem független egymástól, és feltárta a kizárólag a magyar nyelvre jellemző nyelvfejlődési zavarok részleteit. Az eredmények nemcsak a gyakorló szakemberek diagnosztikai munkáját könnyítik meg a sztenderdizált, részletekbe menő tesztek segítségével, hanem a fejlesztést is támogatják.

A pszichológus-nyelvész életútját magyar és angol nyelvű publikációk hosszú sora fémjelzi, akárcsak a számos rangos hazai és külföldi konferenciákon való előadói szereplés. A többek között Bolyai János Kutatási Ösztöndíjat, valamint Akadémiai Ifjúsági Díjat elnyert fiatal tudós jelenleg az MTA-BME Kognitív Tudományi Kutatócsoportjának és az MTA Nyelvtudományi Intézetének tudományos munkatársa.

Bajári Levente

A 32 éves balettművész tíz éves korában lett a Balettintézet tagja, ahol klasszikus balettművészetet kezdett el tanulni. Számos főszerep megformálása után 2002-ben nevezték ki a Magyar Állami Operaház balettegyüttesének első magántáncosává. Az elmúlt bő egy évtizedben munkássága elismeréséül elnyerte a táncszakma összes jelentősebb kitüntetését. Művészeti munkássága kiteljesítése érdekében kapcsolódott be az Operaház berkeiben folyó műhelymunkába, ahol nemcsak az előadók, hanem a születendő darabok alkotói is a balettegyüttes fiatal táncművészei közül kerülnek ki. 2007-ben alkotta meg első önálló koreográfiáját Point címmel, amelyben saját egyéniségét ötvözi az általa külföldön megismert stílusirányzatokkal. A neoklasszikus, modern balett témája a sötét, üres térben szeparáltan mozgó női és férfitest, valamint az őket körülölelő fények egy ponton történő találkozása, majd visszatérése a kezdeti, nyugvó pontba. A mű születése óta harmadik évadját éli a

Magyar Állami Operaház repertoárján, és jelentős sikereket ért el neves nemzetközi balettgálákon. Bajári Levente azóta újabb darabot alkotott hasonló stílusban Way of Words címmel, amelyet a Vágy és vezeklés című, nemrég a hazai mozikban is látható film inspirált.

További információ:

Pressinform

Kovács Viola

account manager

Tel.: 471-2061

E-mail: kovacs@pressinform.hu

Közép-Európai Tehetségkutató Alapítvány

Seres Judit

alapítványi titkár

Tel.: 20/922-0234

E-mail: info@talentum-ceta.hu